

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - В А Р Н А
ЦЕНТЪР ЗА МАГИСТЪРСКО ОБУЧЕНИЕ
КАТЕДРА „ФИНАНСИ“

УТВЪРЖДАВАМ:

Ректор:

(Проф. д-р Пл. Илиев)

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: “ТЕОРИЯ НА ПАРИТЕ”;

ЗА СПЕЦ: „Публични финанси – СНУ/ДНДО“; ОКС „магистър“

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 5; СЕМЕСТЪР: 10;

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 150 ч.; в т.ч. аудиторна 60 ч.

КРЕДИТИ: 5

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО(часове)</i>	<i>СЕДМИЧНА НАТОВАРЕНОСТ (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ:		
т. ч.		
• ЛЕКЦИИ	45	3
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	15	1
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	90	-

Изготвили програмата:

1.
(проф. д-р Стефан Вачков)

2.
(гл.ас. д-р Атанас Камеларов)

Ръководител катедра:
„Финанси“ (проф. д-р Стефан Вачков)

I. АНОТАЦИЯ

Учебната дисциплина „Теория на парите” запознава студентите с базисните теоретични концепции в учението за парите, паричния мениджмънт и централното банкерство. Обучението по дисциплината формира знания относно: същността и идентификацията на съвременните пари, развитието на паричната теория, ролята на паричната система в съвременната икономика, моделите на паричното предлагане и паричното търсене, целите и стратегията на паричната политика, инструментите на паричната политика, основите на централното банкерство. Поставя се специален акцент върху функционирането на Българска народна банка (БНБ) в условията на валутен борд, както и върху функционалните и институционални особености на Европейската централна банка (ЕЦБ), Европейската система на централните банки (ЕСЦБ) и провежданата парична политика в еврозоната. Освен теоретични познания, дисциплината „Теория на парите” развива аналитични умения у студентите по отношение оценяването на предприеманите мерки и действия на централната банка като носител на паричния мениджмънт, анализират се ефектите от паричната политика върху водещите икономически променливи, лихвените проценти на финансовите пазари и кредитната активност на банките. Придобитите знания и умения дават базисна ориентация за функционирането на финансовата и банковата система и могат да бъдат надградени в други специални дисциплини.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

No. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ	БРОЙ ЧАСОВЕ		
		Л	СЗ	ЛУ
1. ПОИЗХОД И ДЕФИНИРАНЕ НА ПАРИТЕ		3	2	
1.1.	Форми на размяна: от бартер към парично стопанство. Концепции и теории за произхода на парите. Еволюция на парите			
1.2.	За социалния характер на парите			
1.3.	Функции на парите и дефиниране на съвременните пари			
1.4.	Измерване на паричната маса – подходи. Парични агрегати - дефиниране, структура и състав			
1.5.	Измерване на паричното предлагане в България. Паричен отчет			
2. РАЗВИТИЕ НА ТЕОРИИТЕ ЗА СЪЩНОСТТА НА ПАРИТЕ		3	1	
2.1.	Субстанционализъм и металическа теория за парите			
2.2.	Теория за парите като техническо средство			
2.3.	Номиналистическа теория за парите – разновидности			
2.4.	Държавна теория за парите			
2.5.	Функционална теория за парите			
3. ВИДОВЕ ПАРИ И ТЕОРИИ ЗА ПАРИЧНАТА ЕМИСИЯ		4	1	
3.1.	Стокови пари. Произход и разновидности на нестоковите пари (паричните знаци)			
3.2.	Книжни пари – същност и особености на тяхната емисия			
3.3.	Кредитни пари – същност и особености на тяхната емисия			
3.4.	Класически теории за банкнотната емисия. Парична школа, Банкова школа, Школа на свободното банкерство			
3.5.	За кредитния характер на съвременните пари и особености на съвременната парична емисия			
3.6.	Електронни пари			
4. ПАРИЧНА СИСТЕМА И ПАРИЧНИ СТАНДАРТИ		3	1	
4.1.	Същност и елементи на паричната система			
4.2.	Видове парични стандарти – разновидности и характеристика			
4.3.	Паричен режим и парични реформи			
4.4.	Парична система с централна банка			
4.5.	Особености на валутния борд			
4.6.	Конвертируемост на парите – същност и видове			
4.7.	Алтернативни парични стандарти и режим на свободни пари			

5. ПАРИЧНО ПРЕДЛАГАНЕ		4	2	
5.1.	Паричното предлагане – същност и ключови дефиниции			
5.2.	Активно и пасивно създаване на пари. Кредитно и некредитно създаване на пари			
5.3.	Резервно уравнение – извеждане и ползване като аналитично средство			
5.4.	Емисията на резервни пари при валутен борд			
5.5.	Депозитно-кредитна мултипликация			
5.6.	Модел на паричната мултипликация. Фактори, влияещи върху паричния мултипликатор			
6. КОЛИЧЕСТВЕНА ТЕОРИЯ ЗА ПАРИТЕ		4	1	
6.1	Уравнението на размяната като аналитичен инструментариум			
6.2	Класическа количествена теория за парите и Кеймбриджска школа			
6.3	Кейнсиански вариант на количествената теория за парите			
6.4.	Количествената теория за парите в модела на М. Фридман. Количеството на парите и икономическия цикъл			
6.5.	Съвременни интерпретации на количествената теория за парите			
6.6.	Механизъм на паричната трансмисия			
7. ПОКУПАТЕЛНА СИЛА НА ПАРИТЕ И ИНФЛАЦИЯ		3	1	
7.1.	Покупателната сила на парите – същност и измерване			
7.2.	Същност и причини за инфлацията			
7.3.	Видове инфлация			
7.4.	Социално икономически последици от инфлацията			
7.5.	Антиинфлационна политика. Методи за стабилизиране на паричната единица			
7.6.	Взаимодействието на инфлацията, дефлацията, дезинфлацията и рефлацията			
8. ЛИХВА, ТЕОРИИ ЗА ЛИХВАТА И ЛИХВЕНИ ПРОЦЕНТИ		3	1	
8.1.	Същност на лихвата. Теории за лихвата			
8.2.	Лихвен процент и видове лихвени проценти			
8.3.	Основна лихва и лихвена политика на централната банка. Лихвени проценти на паричния пазар			
8.4.	Фактори, влияещи върху равнището на лихвените проценти – базисни концепции			
8.5.	Срочна структура на лихвените проценти			
9. ТЪРСЕНЕ НА ПАРИ		4	1	
9.1.	Дефиниране на търсенето на пари			
9.2.	Търсенето на пари в класическата количествена теория			
9.3.	Кеймбриджски подход към търсенето на пари			
9.4.	Теорията на Кейнс за предпочитанието към ликвидност. Мотивите за търсене на пари. Кейнсиански ликвиден капан			
9.5.	Търсенето на пари в модела на М. Фридман			
9.6.	Съвременни модели за търсене на пари – функционални зависимости			
9.7.	Скорост на обращението и търсене на пари. Влияние на лихвоносните форми на парите върху търсенето на пари			
9.8.	Стабилност в търсенето на пари – представа, измерване и значение			
10. РАВНОВЕСИЕ НА ПАЗАРА НА ПАРИ		3	1	
10.1.	Основни дефиниции			
10.2.	Ефекти от изменението на паричното предлагане върху равновесието на пазара на пари			
10.3.	Ефекти от изменението на паричното търсене върху равновесието на пазара на пари			
10.4.	Влияние на централните банки върху равновесието на пазара на пари			
11. ПАРИЧНА ПОЛИТИКА		4	1	

11.1.	Същност и значение на паричната политика			
11.2.	Избор на основна цел на паричната политика			
11.3.	Междинни цели на паричната политика – варианти и избор			
11.4.	Стратегия на паричната политика			
11.5.	Инфлационно целеполагане (inflation targeting) – същност и прилагане			
11.6.	Инструменти на паричната политика – видове, механизъм на действие и особености на прилагането им.			
12. ЦЕНТРАЛНА БАНКА И ЦЕНТРАЛНО БАНКЕРСТВО		4	1	
12.1.	Произход на централните банки			
12.2.	Статут и функции на централната банка			
12.3.	Независимост на централната банка			
12.4.	Създаване на Българската народна банка (БНБ) и историческо развитие			
12.5.	БНБ при системата на паричен съвет – статут, организация и органи за управление			
12.6.	Капитал и резерви на БНБ – формиране и ползване			
12.7.	Перспективи за въвеждане на еврото в България			
13. ЕВРОПЕЙСКА ЦЕНТРАЛНА БАНКА И ЕВРОПЕЙСКА СИСТЕМА НА ЦЕНТРАЛНИТЕ БАНКИ		3	1	
13.1.	Институционален и правен статут на ЕЦБ и ЕСЦБ			
13.2.	Организационна структура и управление на ЕЦБ. Капитал и резерви на ЕЦБ. Разпределение на монетарните приходи в Евросистемата			
13.3.	Независимост на ЕЦБ. Взаимоотношения с институциите на ЕС и с правителствата на страните – членки			
13.4.	Парична политика на Евросистемата			
13.5.	Инструменти на паричната политика на Евросистемата			
Общо:		45	15	

III. ФОРМИ НА КОНТРОЛ:

№ по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриален (текущ) контрол		
1.1.	Отговор на дискуссионни въпроси	1	30
Общо за семестриален контрол:			30
2.	Сесиен (краен) контрол		
2.1.	Текуща оценка (тест)	1	60
Общо за сесиен контрол:			60
Общо за всички форми на контрол:			90

IV. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА (ОСНОВНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Исинг, О. Въведение в теорията на парите (превод от немски език). Варна, 1996.
2. Мишкин, Фр. Теория на парите, банковото дело и финансовите пазари. Изд. „Отворено общество”, С., 1999.
3. Младенов, М. Пари, банки, кредит. Изд. „Тракия М“, С., 2015.
4. Ханке, С., К. Шулер. Валутният борд – начало или край. Бард, С., 1996.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА (ДОПЪЛНИТЕЛНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Демостенов, С. Пари (част I). Същност и значение на парите. Издание на юрид. книго-издателство, София, 1946.
2. Неновски, Н. Паричният ред. Критика на теорията на парите. Сиела, С., 2007.
3. Стоичкова, О. Теория на парите и кредита. Благоевград, 2001.
4. Bernake, B., Fr. Mishkin. Inflation Targeting: A New Framework for Monetary Policy? //Journal of Economic Perspectives, Vol.11, No.2, 1997.
5. Campbell, C., R. Campbell, E. Dolan. Money, banking, and monetary policy. The Dryden Press, 1988.
6. Guideline (EU) 2015/510 of the ECB of 19 December 2014 on the implementation of the Eurosystem monetary policy framework. ECB/2014/60, OJ L 91, 2.4.2015, <https://www.ecb.europa.eu>.
7. Miller, R., D. VanHoose. Modern Money and Banking. McGraw-Hill, 1993.
8. Mishkin, Fr. Symposium on the Monetary Transmission Mechanism. // Journal of Economic Perspectives, Vol.9, No.4, 1995.
9. Sauer, S. Discretion rather than rules? When is discretionary policy-making better than the timeless perspective? ECB, <http://www.ecb.int>, 2007.
10. Scheller, H. The European Central Bank - History, role and functions, 2nd ed. ECB, 2006.
11. Protocol (No.3) on the Statute of the European System of Central Banks and of the European Central Bank, <http://www.ecb.int>.
12. The Implementation Of Monetary Policy In The Euro Area. ECB, <http://ecb.europa.eu>, 2011.
13. Закон за Българската народна банка. Обн. ДВ, бр. 46, 10.06.1997.
14. Наредба № 6 за кредитиране на банките в левове срещу обезпечение. Обн., ДВ, бр. 28, 1998 г.
15. Наредба № 21 за задължителните минимални резерви, които банките поддържат при Българската народна банка. Обн., ДВ, бр. 28, 1998 г.